

O B S A H .

Struktura dnešního hospodářství.

Z koncentrace výroby vzniká nová forma kapitalismu, charakterizovaná především vázaností. Vzrůst pevných kapitálů vede ke snaze, vyloučením volné soutěže zajistit stabilitu výroby. Vývoj koncentrace — zejména v Německu — ukazuje tento přechod k vázanosti. Hospodářská demokracie a hospodářský plán jako přirozené další toho důsledky. Vzrůst veřejného podnikání vnáší do volného hospodářství kapitalistického další prvek záměrného podnikání. Struktura dnešního hospodářského systému se proto přeměňuje směrem ke kolektivisaci, vázanosti a záměrnosti Str. 7

Akciová společnost včera.

Důvody, pro které akciová společnost zatlačila do pozadí jiné formy podnikání: vyšší zúročení kapitálu, mobilita, možnost spekulacních zisků, nízké nominale, omezené ručení, důvěra ve státní kontrolu. Výhody akciových společností a vady. Vývoj v 19. století. . Str. 29

Krise.

Rychlý vzrůst akciové společnosti ve 20. století. Se vzrůstem velikosti je kapitalistická funkce zatlačována do pozadí funkcí sociální. Tím se mění také její zařazení do hospodářského procesu. Rozpor mezi akciovým právem a praxí. Odpovědnost správní rady. Akcionář-jednotlivec je vystřídán akcionářem-korporací. Po válce vzrůstá nebezpečí cizího kapitálu, jemuž se někde brání zvláštními konstrukcemi. Nové problémy přináší recepce americké praxe korporacní Str. 35

Jedinec proti celku.

Akciová společnost je vybudována na zásadách společností, většiny a veřejnosti. Zákonodárce předpokládá u akcionářů výrobní i kapitalistický zájem, proto jim dává všechna práva. Tři skupiny akcionářů: podnikatelé, jichž zájem je výrobní, budou hodnotiti jinak politiku rezerv a stabilní dividendy, než akcionář náhodný, který hledá především zisk bez ohledu na hospodářskou funkci společnosti. Skupina investorů nemá výrobního zájmu, akcie stává se tu ukládacím papírem Str. 57

Zásada většiny a ochrana minority.

Demokratický princip. Zvláštní konstrukce majority a problém vedení společnosti. Malá akcie, zejména akcie dělnická. Ochrana maloakcionáře a jeho skutečného zájmu, který není výrobní, nýbrž kapitálový. Poměr maloakcionáře k minoritě. Ochrana menšiny a nebezpečí, které se tu skrývá. Moderní právo podtrhuje odpovědnost většiny a vedení. Statutory liability a generální klausule. Kontrola společnosti Str. 67

Otázka publicity.

Je přílišná publicita na škodu společnosti? Možnost zneužití konkurencí nebo spekulací. Publicita vůči akcionářům a práva minority. Jak upravuje moderní právo tuto otázku. Zájem hospodářství o publicitu. Nové obrysy: komanditní společnost na akcie . . . Str. 95

Akciová společnost v koncernu.

Vývoj mezinárodní koncentrace po válce. Definice koncernu. Je to zejména ovládnutí průmyslu bankami a tlak amerického kapitálu, které působí na postup koncentrace. Průmysl si hledí zajistit surovinu. Boj o trhy a využití patentů. Kartely a koncerny formují novou, nadstátní organizaci. Hospodářské účinky mezinárodní koncentrace: racionalisace, přesuny zisků, vliv na strukturu obchodní a platební bilance, vliv na celní politiku, na ceny. Sociální význam koncentrace. Poměr k národnímu hospodářství. Změna struktury akciové společnosti v koncernu. Rostoucí význam vedení. Holding Company. Nebezpečné manipulace — tlak na kurs a dividendová politika. Převrat, který nastává: vedení společností se zmocňují úředníci, vzniká objektivní podnik. Akcionář v koncernu a otázka publicity. Str. 109